

ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΜΑΣ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ



‘Ο Τζανούμ Χόντζας διάβασε την αναφορά !...

Κρητικοί και Βενεταίνοι. Οι τρεις άρχοντες Στάθες φεύγουν από την Κρήτη. ‘Η περιπέτειός τους. ‘Ο Γεώργιος Στάθης στη Φολέγανδρο. Για τὰ ὄμορφα μῦθια μίᾳς νησιωτοπούλας. ‘Ο Τζανούμ Χόντζας στὸ ‘Ενετικὸ πλοῖο. Μία δραματικὴ σκηνή. ‘Η ἐκδίκησις τοῦ Στολάρχου. ‘Αὔριο θὰ λογαριαστοῦμε !... ‘Απὸ τὸ ξέρτι. Καὶ πάλι στὴ Φολέγανδρο...

Δὲν ὑπάρχει νησί τοῦ Αἰγαίου ποῦ νὰ μὴν ἔχη τὴ δραματικὴ του ἱστορία. ‘Έχει λοιπὸν καὶ ἡ μικροῖα Φολέγανδρος τὴ δική της, μὰ τραγικὰ ἀνατριχιαστικὴ πού συνέβη στὸν καιρὸ τῶν Βενεταίων, στὰ 1700. Θὰ τὴ διηγηθούμε, παίρνοντας τὰ κατάλληλα ἱστορικὰ στοιχεῖα ἀπὸ ἕνα νησιώτη χρονογράφου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης :

Κατὰ τὸ 1669, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα φοβερὸ πόλεμο τῆς Τουρκίας, ἐναντίον τῆς ‘Ενετικῆς Δημοκρατίας, οἱ ‘Οθωμανοὶ ἐκυριεύσαν τὴν Κρήτη. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Κρητικούς—καὶ μάλιστα ἐκείνοι ποὺ εἶχαν βενεταίνικη τὴν καταγωγὴν τους—ἔφυγαν τότε ἀπὸ τὴν Κρήτη καὶ ἀσκοπίστηκαν στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου γιὰ νὰ σωθῶν ἀπὸ τὴν ἐκδικητικὴν μαγιά τῶν ἀγρίων κατακτητῶν. ‘Όσοι μάλιστα πρόφτασαν, ἔπλησαν μαζὶ τὰ χρηματὰ τους καὶ τὰ πολυτιμώτερα πράγματά τους.

Τρεῖς ἀδελφοί, ‘Ενετοὶ τὸ γένος, οἱ ἀδελφοὶ Στάθες ἔφυγαν κ’ αὐτοὶ μαζὶ με τοὺς πρώτους, ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ πᾶν πρόσφυγες στὴ Βενετία. Τὸ καράβι ὅμως πού ἔφερον τὸν πρῶτο καταπονήστηκε κοντὰ στὴ Μίλο κ’ εἶσι ὁ Στάθης αὐτὸς πνίγηκε μαζὶ με ὄλους τοὺς ἑμπάτες.

‘Ο δεῦτερος Στάθης ἀρρώσθησε στὸ ταξεῖδι, πέθανε καὶ τὸν ἔθαψαν στὰ Κύθηρα.

‘Ο τρίτος, ἀδελφός, ὁ Γεώργιος Στάθης, μικρότερος ἀπὸ τοὺς δυὸ ἄλλους, ἔφτασε σῶος στὴ Φολέγανδρο, ποῦ τὸ καράβι ἀναγκάστηκε νὰ πιάσῃ λόγῳ τῆς τρικυμίας. ‘Ο πρόσφυς ‘Ενετοκρητικὸς βγήκε στὸ νησί, τοῦ ἄρσεν ἡ ἡσυχία του καὶ οἱ ἀγαθοὶ του κάτοικοι, μαγεύτηκαν ὅπὸ τὰ μάτια μίᾳς σεμνῆς Φολεγανδροπούλας καὶ ἀπερρίσσε νὰ ἔγκατασταθῇ ἐκεῖ ὀριστικῶς. Οἱ κάτοικοι τὸν δέχθηκαν με πρόθυμian καὶ τοῦ ἔκαναν πολλὰς περιποιήσεις, γιὰτὶ εἶχε φέρσι στὸ νησί τους ὀλόκληρη περιουσία.

‘Ο Γεώργιος Στάθης ἀποδείχτηκε ἀνθρώπος πολὺ δραστήριος. ‘Αγώνας ἀμπέλια καὶ χωράκια ἀκριβοπληρώνοντας τοὺς Φολεγανδρῶν, ἔχτισε μὴ μὰ χαρισμένη βίλα στὸ ἀκρότιο—Κάτεργο—, παντρεύτηκε τὴ πτωχὴ καὶ ὄμορφη νησιωτοπούλα καὶ γενικῶς ἔδωσε νέα ζωὴ στὴ Φολέγανδρο, δηλαδὴ στὴ μοναδικὴ τῆς κομῶ-πολι, γιὰτὶ ὅπως σήμερα ἔτσι καὶ τότε, χωρὶς δὲν εἶχε. ‘Ο ἄποιος ‘Ενετὸς εὐεργετοῦσε κατὰ προτίμησιν τοὺς συγγενεῖς τῆς γυναικὸς του, χωρὶς βέβαια ν’ ἀδικῆ τοὺς ἄλλους. ‘Η προτίμησή του ὅμως αὐτὴ ἐγέννησε τὸ φθῶν ἐναντίον του. Σιγὰ—αγὰ μάλιστα οἱ πρόκριτοι τῆς Φολεγανδρῶν τὸν ἔμεισαν σὲ βαθμὸ πού δὲν ἐ-συλλογιζόνταν παρὰ πῶς νὰ τὸν βλάψουν.

Στὸ μεταξὺ, ἕνα πολεμικὸ πλοῖο τῆς ‘Ενετικῆς Δημοκρατίας ἦρθε κ’ ἄραξε στὴ Φολέγανδρο. ‘Ο Στάθης, μόλις εἶδε τὴ σημαία τοῦ ‘Αγίου Μάρκου νὰ κυματίζῃ στὸ κατάστῳ του, ἐπήγε στὸ πολεμικὸ νὰ ἰσπεκασθῇ τὸν ὁμοεθνή του πλοίαρχο. Μέσα στὸ ‘Ενετικὸ πλοῖο ἦταν κ’ ἕνας Τοῦρκος αἰχμάλωτος, ἐπίσημος μάλιστα, ὁ Τζανούμ Χόντζας, πλοίαρχος καὶ αὐτὸς ἕνος πολεμικοῦ τῆς ‘Οθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. ‘Ο ‘Ενετὸς τὸν εἶχε συλλάβει ἐκεῖνες τὶς ἡμέρας, κοντὰ στὴν Κίμωλο, καὶ ἀφοῦ ἔσφαξε τὸ πλῆρωμά του, ἔκαψε τὸ καράβι του καὶ κράτησε μόνον αἰχμάλωτο τὸν καπετάνιο γιὰ νὰ τὸν πᾶν στὴ Βενετία, ὡς τρόπαιο τῆς νίκης του.

‘Ο αἰχμάλωτος, μόλις εἶδε διὸ ὁ ‘Ενετὸς πλοίαρχος δέχτηκε με φιλοφρονήσεις τὸ Στάθ, τὸν ἐπλησίασε καὶ συγνημένους τὸν παρεκάλεσε νὰ μεσολαβήσῃ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του. ‘Αλλ’ ὁ Στάθης, φρενιασμένος ἐναντίον ὄλων τῶν ‘Οθωμανῶν γιὰ ὅσα εἶχε ὑποφέρει στὴν Κρήτη, μὴ λογαριάζοντας τὴν ἐλευθενὴ θέσι τοῦ αἰχμάλωτου, σήκασε τὸ χέρι καὶ τὸν ἔλαστρούκισε ! ‘Ο Τζανούμ Χόντζας σκέπασε με τὶς παλάμες τὸ ραπισμένο του πρόσωπο, ἔσφιξε τὰ δόντια του καὶ ὠκισθῆκε νὰ ἐκδικηθῇ μὰ μέρα τὸ σκληρόκαρδο ὕβριστή του.

\*\*\*

Πέρασαν τρεῖς χρόνια...

‘Η ‘Υψηλὴ Πύλη ἐξηγόρασε τὸν αἰχμάλωτο



Τὴν ἄλλη μέρα ἀγριοὶ ὀπλοφόροι...

λωτο πλοίαρχο καὶ τιμῶντας τὴν ἀξία του, τὸν διώρισε ἀρχιναύαρχο τοῦ ‘Οθωμανικοῦ Στόλου.

‘Αμα τὸμᾶθαν αὐτὸ στὴ Φολέγανδρο οἱ ἐχθροὶ τοῦ Γεωργίου Στάθ—πού ἦσαν τὸ ἐπισηδίο τοῦ ραπισματος—ἔτριψαν τὰ χεῖρας τους ἀπὸ κρυφὴ χαρὰ. ‘Νὰ περίσταση νὰ τότε βγάλουμε ἀπὸ τὴ μέση ! > εἶπαν. ‘Έκαναν λοιπὸν συμβούλιο καὶ ἔγραψαν στὸ Τζανούμ Χόντζα ἀναφορά ἐναντίον τοῦ ῥμοῖοῦ Βενεταίνου—ὁ ὁποῖος ἐπλούτησε τάχα, κατατυχευώνοντας τοὺς πτωχοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ, ἐξέβριζε κάθε μέρα τὴν ‘Οθωμανικὴν Αὐτοκρατορία καὶ τὴ θρησκεία τοῦ Μωάμεθ καὶ ἦταν ἀξίος παραδειγματικῆς τιμωρίας.

Οἱ συγγενεῖς ἀφοῦ ὑπέγραψαν τὴν ἀναφορά, ββαλαν ἀπὸ κάτω καὶ τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς Φολεγανδρῶν (χωρὶς νὰ ζητήσουν βέβαια τὴν ἄσφα του) τὴν ἔσφαγαν με τὴ βούλα τῆς Κοινοτήτος καὶ τὴν ἔστειλαν με ἰδιαίτερον ἀπεσταλμένο στὸν ἀναναύαρχο Τζανούμ πού βρισκότανε τότε στὴ Χιο με τὸ στόλο του.

‘Όταν ὁ Τοῦρκος στόλαρχος ἐδιάβασε τὴν ἀναφορά μούγγρισε ἀπὸ ἐκδικητικὴ χαρὰ. ‘Έπλευσε ἄμεσα στὴ Φολέγανδρο, ἐβγήκε ἔξω με ἰσχυρὰ φρουρά, ἔστησε ἕνα πολύχρωμο καὶ πλούσιο τσαντήρι κοντὰ στὴ θέσι ‘Καραβοστάσι>, κ’ ἔπειτα ἔστειλε κ’ ἔπιασε τὸν ἐχθρὸ του, τὴ γυναίκα του καὶ τὸ μοναχογιὸ του ‘Αντώνιο.

Οἱ συγγενεῖς τοῦ Στάθ μάζεψαν τότε ὅλα τὰ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ σκευῆ τους, χρήματα, διαμαντίνια κ’ ὅ, τι πολύτιμο εἶχαν—δηλαδὴ ἕναν ὀλόκληρο θησαυρὸ—καὶ τάφεραν στὴ σκηνὴ τοῦ Τζανούμ, παρακαλῶντας τον νὰ τὰ δεχθῇ καὶ νὰ σπλαχνισθῇ τὸ Στάθ καὶ τὴν οἰκονέμειά του, ἢ ἄλλοῶς νὰ τοὺς πᾶρη κ’ αὐτοὺς σκλάβους μαζὶ του.

Οἱ ἄλλοι Φολεγανδρῶν, ὅσοι δὲν ἔτρεψαν φθῶν ἐναντίον τοῦ Στάθ καὶ προπάτην οἱ εὐεργετημένοι ἀπ’ αὐτὸν με τὸ Δεσπότη ἐπὶ κεφαλῇ, ἔπαρουσιάστηκαν καὶ αὐτοὶ στὸν ἀρχιναύαρχο καθεύοντας γιὰ τὴ σωτηρία του. ‘Έλεγον διὸ ὁ Στάθης εἶνε ὁ καλύτερος ἀνθρώπος τοῦ τόπου καὶ διὸ αὐτοὶ δὲν εἶχαν ὑπογράψει καμμιὰ ἀναφορά ἐναντίον του. ‘Αλλ’ ὁ ἀρχιναύαρχος, πού ἔπνεκε μένεα ἐναντίον τοῦ ‘Ενετοκρητικοῦ, ἐξεργίσθηκε τώρα καὶ κατὰ τὸν νησιωτῶν. Τοὺς κατακρίθηκε ὡς ψεύστες, δολιοῦς, ἀγορασμένους καὶ τοὺς εἶπε διὸ ἀφοῦ ὑπέγραψαν τὴν ἀναφορά, τώρα ἐπληρώθηκαν ἀπὸ τὸ Στάθ καὶ ἦσαν νὰ ποῖν τ’ ἀντιθέτα>. Τοὺς ἔδωκε λοιπὸν ἀπὸ τὸ τσαντήρι με τὴν τρομερὴ ἀπειλή :

—‘Αὔριο θὰ λογαριαστοῦμε !...>

Καὶ πράγματι, τὴν ἄλλη μέρα, ἀγριοὶ ὀπλοφόροι ἐμάζεψαν ὄλους τοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ σὴν κοπάδι προβάτων, τοὺς κατέβασαν ὄλους, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, στὴν παραλία, 925 τὸν ἀριθμὸ, καὶ τοὺς ἔθρισαν σ’ ἀμπάκια τῶν πλοίων. Μόνον 15 ἄτομα οἰκονέμειες τοσπάνηδον πού ρούσαν μακρῶς ἀπὸ τὴν κομῶπολι, σὶς ὀρεινὲς στάνες τους, ἐγλύτωσαν τὴ σκληρὴ τύχη τῶν ἄλλων...

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Τοῦρκικὸς Στόλος ἔφυγε γιὰ τὴ Χιο, ἀφήνοντας ἔρημη τὴν κομῶπολι τῆς Φολεγανδρῶν. Καὶ μέσα στὰ Τοῦρκικὰ καράβια ἀντήχησαν οἱ κοπετοὶ καὶ οἱ θρῆνοι τῶν δυστυχῶν ἀιχμάλωτων. Ματαίως ὁ Δεσπότης τοῦ νησιοῦ προσπαθοῦσε νὰ μαλιξῇ τὴν καρδιά τοῦ ἐκδικητικοῦ ‘Οθωμανοῦ καὶ νὰ σώσῃ τοὺς Φολεγανδρῶνους.

Τὴν ἄλλη μέρα, τὸ πρωί, καταμεσῆς στὸ πέλαγος, ὁ Τζανούμ Χόντζας ἐκρέμασε τὸ Γεώργιο Στάθ ἀπὸ ἕνα ξάρτι τῆς ναυαρχίδος, μπροστὰ στὴν οἰκονέμειά του. ‘Η γυναίκα τοῦ Στάθ, μόλις εἶδε τὸ φοβερὸ ἔκαιγο θέαμα, ἔπεσε νεκρὴ ἀπὸ συγκοπή, ἐνῶ ὁ γιός τους ἔκλαιε ἀπαρηγόρητος.

‘Έπειτα ὁ Τζανούμ Χόντζας ἔκανε ἕνα προσηκτικὸ κενεῖνισμα τῶν αἰχμάλωτων : ‘Έξω γιὰ Στάθ 17—μεταξὺ τῶν ὀσίων τὸ γιὸ τοῦ Στάθ, τὸν ἱερέα Δεκαβάλα (πού ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς αἰτίους τῆς συμφορῆς, γιὰτὶ ἠδαισθητῆς του εἶχε συντάξῃ τὴν περίφημη ἐκείνη ἀναφορά), καὶ μὰ ὄρια καπέλλα, τὴ Φλωροῦ Βαρούχα, πού τὴν προῦριζε γιὰ τὸ χαρμὴν του. Αὐτοὺς τοὺς 17 τοὺς μετέφερε σ’ ἀμπάκι τῆς ναυαρχίδος.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔθριξε φαρομάκι στὸ νερὸ τῶν ἄλλων αἰχμάλωτων καὶ τοὺς ἐδηλητηρίασε. ‘Έτσι ἐθανάτωσε 908 ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, τοὺς δὲ λοιποὺς 17 τοὺς μετέφερε στὴ Χιο καὶ ἀπὸ κεῖ στὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ἔκανε ἔκδοσι τῆς... ἐκστρατείας του (!)

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

Τὸ κέρτε τοῦ φιλοσόφου Διογένης, Οἱ ἐξωτικοὶ περιπατοὶ τοῦ Δημοσθένους, Ἀγαποῦς πλατωνικῶς ὁ Πλάτων· Τὰ βράσανα τοῦ Περικλέους, Κακοήθειες μεγάλων ἀνδρῶν, Ὁ Πραξιτέλης καὶ ἡ Ἀφροδίτη του, Γερωντικὲς ἀγάπες τοῦ Σοφοκλέους, Ποιὶς ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἐρωτῦλος τῆς ἀρχαιότητος. Τὸ ἐρωτικὸ κακούργημα ἐνὸς Προφήτου.

Ποιὸς θὰ πίστευε ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς ἀρχαιότητος καὶ αὐτοὶ ἀκόμη, ποὺ ἔθεωροντο ὡς τύποι ἀρετῆς, εἶχαν σκανδαλιστάτα ἐρωτικὰ ἐπεισόδια στὴ ζωὴ τους; Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Διογένης, ὁ κυνικός φιλόσοφος, ὁ πῶ ἀδιαφορὸς καὶ ἀσυγκίνητος τῶν ἀνθρώπων ἐρωτευτικῆ θελήσει τὴν πῶ ὄραϊα καὶ πῶ ἰδιότροπῆ γυναίκα τῆς ἐποχῆς του, τὴν Λαΐδα. Εἶχε ἐγκαταστήσει μάλιστα τὸ πιθάρι του, κἀὼ ἀπὸ τὸ πολυτελεῖς μέγαρον τῆς, καὶ ἐκεῖ, στὴν πόρτα τῆς ἀπ' ἔξω καθότανε σάν τὸ σκυλλάκι, ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ βράδυ.

Πολλὲς φορὲς ἡ Λαΐδα, γιὰ νὰ τὸν κἀνῃ γούστο, — γιὰ τῆς ἀρεσῆς πολὺ ἡ δαιμονιομένη ἔξυπνάδα του — ἐβγαίνε στὸ παραθύρο καὶ τὸ μιλούσε.

— Ἐλα ἀπάνω, Διογένη! τοῦ ἔλεγε.

— Ὅχι, ἔλα καὶ σὺ κἀτω στὸ πιθάρι μου. Τῆς ἀπαντοῦσε ἐκείνος.

Ἄνευ ἑμῶς, ὅτι ὅλα αὐτὰ λεγόντουσαν στὰ φανερά, γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, γιὰ τὸ κρυφὰ εἶν' ἐξηκριβωμένο, ὅτι πολλὲς φορὲς ἡ Λαΐς καὶ ὁ Διογένης εἶχαν τρυφερότατα ραντεβού...

Τὴν ἴδια τὴν Λαΐδα, τὴν ἀγαποῦσε μὲ πάθος καὶ ὁ μέγας Δημοσθένης, ὁ ὁποῖος ἐφθανε μέχρι τοῦ σημείου νὰ βγαίη μαζί τῆς ἔξω στούς δημοτίους περιπατούς.

Ἐπίσης ὁ Πλάτων ἀγαποῦσε τὴν Ἀρχεάνασσαν, ὄχι ἑμῶς καὶ τόσο πλατωνικά... Ἀπὸ τὴν ζωὴν του δὲ γενικόως, φαίνεται ὅτι τῆς θεωρεῖσε τὸν πρῶ ἰδανικοῦ καλοῦ καὶ τὰ παρόμοια, τὰ προοίριζε μᾶλλον γιὰ τοὺς ἄλλους.

Ὁ Περικλῆς ἀγαποῦσε ὅπως εἶνε γνωστὸ, τὴν Ἀσπασία, καὶ τόσο μάλιστα, ποὺ ἐφτασε στὸ σημεῖο νὰ γίνῃ καὶ ὄργανο τῶν φιλοδοξιών τῆς.

Ὁ διάσημος ῥήτωρ Ὑπερίδης, ὁ συνήγορος τῆς Φρόνης, ἔδωξε τὸν γιὸ του Γλαῦκο ἀπὸ τὸ σπῆτι του, γιὰ νὰ συνοικήσῃ ἡσυχῶς μὲ τὴν φίλῃ του Μυρρίνην. Δὲν ἦταν ἑμῶς αὐτὴ ἡ μόνῃ του φίλῃ, εἶχε καὶ ἄλλες φιλενάδες συγχρόνως: τὴν Ἀρισταγόρην στὸν Πειραιᾶ, καὶ τὴν Φίλαν εἰς τὴν Ἐλευσίνα.

Ὁ Πραξιτέλης ἦταν ἐρωτευμένος μὲ τὴν Φρόνην, τὴν ὁποίαν μάλιστα ἐπῆρε καὶ ὡς μοντέλλο, γιὰ τὸ περίφημο ἀγαλμῆ του τῆς Ἀφροδίτης τῆς Κνίδου.

Ἡ Φρόνη ὅμως ποὺ ἦταν πολὺ ἐξυπνῆ, συμπαθοῦσε συγχρόνως καὶ τὸν περίφημο ζωγράφον Ἀπελλῆν, ὁ ὁποῖος ἐπίσης τὴν χρησιμοποίησε ὡς μοντέλλο γιὰ τὴν εἰκόνα τῆς

στὴν Ὑψηλὴ Πύλῃ καὶ ἀνέφερε ὅτι οἱ 908 σιχμάλοιοι πέθαναν στὸ ταξεῖδι ἀπὸ πανούκλια!

Ἡ Τουρκικὴ ἔξουσία ἐξορῆσε τὸ γιὸ τοῦ Στάη, Ἀντώνιο, στὴ φυλακὴ, ὅπου ἔμεινε ἀρκετὰ χρόνια. Κατὰ τὸ 1718 ἐπῆγε πρέσβος τῆς Γαλλίας στὴν Κωνσταντινούπολι ὁ μαρκήσιος Μπονάκ, ὁ ὁποῖος κατῳρθεῶσε ν' ἀποκτήσῃ ἐκτακτὴ ἐπιτροπὴ στὸ Σουλτάνο Ἀχμέτ τὸν Γ'. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Τζανουὶ Χόντζας εἶχε πέσει στὴ δυσμένεια τοῦ Σουλτάνου. Μερικοὶ συγγενεῖς τοῦ φυλακισμένου Ἀντονίου Στάη, ποὺ ζούσαν στὰ Κύθηρα, κατῳρθεῶσαν νὰ ἐνεργήσουν κοντὰ στὸ Γάλλο πρέσβη, ὁ ὁποῖος ἐπέτιχε τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Στάη. Ματῆ μὲ αὐτὸν ἀπεφυλάκισθησαν ἔντεκα ἀπὸ τοὺς 17 αἰχμαλώτους, καθὼς καὶ ἡ Φλωροῦ Βαρδούγα ἀπὸ τὸ χρέμμ του τῆς ἀρχιναυάρχου. Οἱ ἄλλοι εἶχαν πεθάνει στὰ μπουτυρόνια. Στῆς 12 Αὐγούστου 1718, ἡμέρα Τρίτη, ὁ Ἀντώνιος Στάης μὲ τοὺς ἄλλους συναιχμαλώτους του ἐξαγαγούσαν στὴν Φολέγανδρο, ποὺ τῆς βρῆκαν ἐντελῶς ἐρημῆ! Εἶχαν φύγει ἀπὸ αὐτὴ καὶ οἱ κοπάνηδες!... Ὁ Στάης ἐκάλεσε τότε νέους οἰκιστὰς ἀπὸ τὰ γειτονικά νησιά, τὴ Σαντορίνη, Σίφω, Ἴο, Μῆλο, Κίμωλο, Σίμνο, κ' ἔτσι ἡ Φολέγανδρος ἐξαναπῆρε ζῶπῃ.

Θὰ προσθέσωμε τώρα λίγα ἀκόμη γιὰ τὸ γραφικὸ νησί: Λίγο ψηλότερα ἀπὸ τὴν κομπολι τῆς Φολεγανδρου ὑψάνεται τὸ παρτάλιο Κάστρο, ὅπου ὕπηχε ἄλλοτε καὶ ἡ θαυματουργὸς εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Δοντζας. Τὸ Κάστρο αὐτὸ — ὅπως λέει ἡ παράδοσις — γλύτωσε τοὺς Φολεγανδρούσι στὰ 1794 ἀπὸ τὴν ἐπιδρομῇ του διαβολοῦ τοῦ ληστοκροῦτοῦ Ζαχαριά. Στὴν Φολέγανδρο ὑπάρχει καὶ σπήλαιο ὄραϊων σταλακτιτῶν. Ἐνας ἔξενος ἀρχαιολόγος ἀνεκάλυψε μέσα στὸ σπήλαιο αὐτὸ ἀρχαῖες ἐντυπώσεις πλάκας καὶ ψηφίσματα.

ἀναδυομένης Ἀφροδίτης. Ἀπλῶδ ἡ Φρόνη καλοπέρασε μὲ τὴν καλλιτεχνία καὶ ἡ καλλιτεχνία μὲ τὴ Φρόνη!...

Ὁ Δημᾶδης κἀπὶ ἀγαποῦσε τὴν Ἀλεκτορίδα, τὴν ὁποίαν, καθὼς ἔλεγαν ἡ κακὲς γλώσσες τιμοῦσε, μέσα στὸ σπῆτι του ὡς θεᾶ. Τῆς εἶχε στήσε ἀγαλμα καὶ βωμὸ καὶ τῆς προσέφερε θυσίας ἀπὸ ἀνθῆ καὶ μυροβόλα βότανα. Πάντοτε δὲ ἔκαμε μπροστὰ στὸ ἀγαλμῆ τῆς ἔνα μαγκάλι μὲ ἀρώματα θυμιατίζοντας τὴν ἀψυχὴ καὶ μαρμαρωμένη ἀγάπῃ του.

Ὁ Σοφοκλῆς, καὶ γέρος ἀκόμη στὰ τελευταία τῆς ζωῆς του περνούσε τῆς ὄρας του στὸ σπῆτι τῆς ὄραϊας Ἀρχίππης, ἡ ὁποία τὸν ἀνεχότανε καὶ τὸν δεχότανε, μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴ δόξα του.

Λέγεται μάλιστα ὅτι ἕνας ἄλλος φίλος τῆς Ἀρχίππης, κοροῦδεύοντας τὸν γερωνικὸν ἔρωτα τοῦ Σοφοκλέους, ἔλεγε στὴν ἀγορᾶ: Ἡ καυμένη ἡ Ἀρχίππῃ, κάθεται, σάν κουκουβᾶγια ἐπάνω σ' ἕναν τάφο!

Ὁ ῥήτωρ Λυσίας ἀγαποῦσε τὴν περίφημῃ λαγίδα. Στὴν ἀρχὴ μάλιστα, ἐκείνη τὸν ἀπέφρασε καὶ γι' αὐτὸ ἔλεγαν οἱ σκώπται Ἀθηναῖοι, καλαμπουρίζοντας.

Ὁ Λυσίας ἐξῆλθεν εἰς κυνήγιον μεγάλων θηραμάτων καὶ οὕτε λαγῶν, οὕτε κἀν λαγίδα, συνέλαβε!.

Ὁ βασιλεὺς Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς, ἀγαποῦσε κ' αὐτὸς, τὴν Μυρρίνην ἀπὸ τὴν Σάμον. Ὁ Πτολεμαῖος δὲ ὁ Φιλαδέλφους τὴν ἐκ Ὀθρόν πανέμορφῃν Εἰρήνην. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγαν σχετικῶς περὶ αὐτῶν:

— Μεγάλω; δὴ τὴν Εἰρήνην... ἐπολέμησε οὗτος!

Ὁ Δημήτριος ὁ Φαληρέσις, ποὺ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους γλυνετέδες τῆς ἐποχῆς του ἀγαποῦσε τὴν Σαμίαν Λαμπιτῆ, ποὺ τὴν λέγαν τότε γιὰ τὰ ὄραϊα βλέφαρά τῆς καὶ «Χαριτοβλέφαρον».

Ἄλλὰ δὲν εἶχαν μοναχὰ τοῖ; Ἕλληνας τῆς ἐρωτικῆς ἱστορίας του. Ἄν ψάξῃ κανεὶς στὰ παλαιὰ βιβλία, θὰ βρεθῆ πρὸ σκανδαλωδῶν ἀποκαλύψεων, γιὰ τοὺς ἔρωτες ἀνδρῶν οἱ ὁποῖοι γενικόως θεωροῦνται ὡς ὑποδείγματα ἠθικῆς. Καὶ οἱ πῶ ὄνομαστοὶ ἀκόμη βασιλεῖς καὶ πατριάρχει τῶν Ἐβραίων ἐλάτρευαν τῆς γυναικῆς.

Ὁ Σολομὼν ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πῶ περφημοῦς «φιλογόνως» τῆς ἱστορίας. Στὸ χρέμμ του εἶχε 300...συζύγουσ καὶ 100 φιληνάδες.

Τὸ βιβλίο του δὲ Ἀσμη-Ἀσμάτων δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἕνας ὑπέροχος ὕμνος πρὸς τῆς διάφορες φιληνάδες του!...

Μῆπως καὶ ὁ Δαυῖδ, ὁ προφητῆνας, δὲν ἀγάπησε τὴν γυναίκα τοῦ στρατηγοῦ του Οὐρία;

Γιὰ νὰ ξεφορτωθῆ μάλιστα τὴν ἐνοχλητικὴ παρουσία τοῦ συζύγου, διέταξε καὶ τὸν ἔβαλαν στὴν πρώτη γορημῇ μάχῃ, ὅπου ὁ ἀτυχὸς στρατηγὸς ἐσκοτώθη μετὰ τοῦ τῶν πρῶτων. Ἔτσι ἡ χήρα του ἔμεινε παντοτινῇ κληρονόμη στὸν Βασιλεᾶ.

Ἄλλοτε θὰ σᾶς ποῦμε περισσότερα. Ὁ Βιβλιοθηκᾶριος



Ο ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Ὁ Γερμανὸς συγγραφεὺς Βέντεκιντ ἐπῆγε ἕνα βράδυ νὰ φῆ σ' ἕνα ἐστιατόριο τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ τραπέζια εἶχαν καταληφθῆ προηγουμένως ἀπὸ ἄλλους πελάτας. Μονάχα σ' ἕνα τραπέζι ὑπῆρχε μὰ θέσις κενὴ ἀλλὰ σ' αὐτὸ ἀκρίβως καθόταν ὁ συγγραφεὺς Μᾶξ Χάλμπυ, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Βέντεκιντ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἦταν τσακομένος. Μολαταῦτα ἐπιλήσιασε στὸ τραπέζι του καὶ τὸν ρώτησε: — Μπρωὸ νὰ καθῆσοι στὸ τραπέζι σας; — «Συνηθίζω νὰ τρώω μόνοκοι μου» ἀπάντησε μὲς ἀπὸ τὰ δόντια του ὁ Χάλμπυ. Ὁ Βέντεκιντ τότε ἔδωξε τὸ μισοχαρῖσινο κεφάλι πού ἔτρωγε ἐκείνη τὴν ὄρα ὁ διάσημος δραματικὸς καὶ τοῦ εἶπε: — Μὰ πῶς εἶσθε μόνος σας, ἀγαπητῆ μου... Ἐγὼ βλέπω κ' ἕνα συνάδελφὸ σας κονεᾶ σας!...